

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКА ТА ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ»

*XXVIII Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

**«РОЗВИТОК ТА ДОСЯГНЕННЯ
СУЧАСНОЇ НАУКИ В ГЛОБАЛЬНОМУ
НАУКОВО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ»**

Тези доповідей

Частина 1

25 березня 2020 р.

Вінниця

2020

УДК 0.82

ББК 94.3

Розвиток та досягнення сучасної науки в глобальному науково-освітньому просторі: XXVIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Вінниця, 25 березня 2020 р. – Ч. 1. – Дніпро: ГО «НОК», 2020 – 46 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XXVIII міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Розвиток та досягнення сучасної науки в глобальному науково-освітньому просторі». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Бібліографічний опис матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції зареєстровано в міжнародній наукометричній базі «*Google Scholar*».

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Бобраков А. А., Іщенко О. Л., Лук'янчук Г. А. Аспекти удосконалення управління розвитком будівельних підприємств.....	4
Жван В. Д., Іщенко О. С. Підходи щодо виконання демонтажних робіт під час реконструкції діючих промислових підприємств.....	7

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Михайлюк Ю. Д., Бондарчук Т. А. Навантаження лісозаготівельної промисловості на навколишнє середовище.....	13
---	----

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Andrushchak I. Ye., Androshchuk I. V., Lishchuna N. M. Technology of prototyping and its features in the development of modern sites.....	18
Рувовар Р. Е. Using data science for government.....	23

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Волкова С. Г. Особливості абрєвіатури в сучасній англійській мові...	25
Лебедева Н. М., Тарасова Г. В. Проблематика лексичних запозичень у сучасній лінгвістиці.....	28
Шенько М. М. Модальні конструкції зі значенням припущення в площині синтаксису.....	33
Ярмоленко Г. А. Типові синтаксичні помилки у власному висловленні учасників ЗНО.....	36

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Гоцуляк Ю. В. Деякі особливості праворозуміння історичної школи права.....	41
---	----

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бобраков А. А.,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри будівельного виробництва та управління проектами

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Ищенко О. Л.,

аспірант кафедри будівельного виробництва та управління проектами

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Лук'яничук Г. А.,

студент факультету будівництва, архітектури та дизайну

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Постійні зміни, що відбуваються в сучасних умовах економічної та ринкової нестабільності, потребують ретельного аналізу та подальшого розвитку управління будівельним підприємством. За останні роки спостерігалася тенденція зниження продуктивності та якості праці, залучення до виконання робіт некваліфікованих робітничих кадрів та зниження якості підготовки інженерно-технічних працівників. Таким чином, розвиток управління будівельними підприємствами потребує оновлення, удосконалення методів та механізму управління персоналом.

Завданням дослідження є обґрунтування необхідності удосконалення ефективного механізму управління будівельних підприємств в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Система управління є основним фактором підвищення ефективності будівництва. Специфіка органів управління будівництвом:

1. Виконання плану за обсягом і введення об'єктів в експлуатацію;
2. Підвищення ефективності виробництва;
3. Підвищення продуктивності праці;
4. Удосконалення організації будівельного виробництва і управління,
5. Раціональне використання капітальних вкладень;
6. Створення стабільних трудових колективів.

Для ефективного функціонування підприємства необхідні нові технології організації діловодства, тобто, детально сформульовані правила роботи підприємства [1]. Тому серед загальновідомих системного, процесного та ситуаційного підходів до менеджменту в будівництві, виділяють також більш сучасний та ефективний інформаційно-технологічний підхід, розроблений провідною компанією України EIS.

Головне завдання даного інформаційно-технологічного підходу – автоматизувати управління та обліково-виробничі процедури на підприємствах будівельного профілю. Без достовірних даних обліку неможливий об'єктивний аналіз, і без глибокого аналізу неможливе здійснення планування й прогнозування, розробка інвестиційної стратегії підприємства [2]. Цей метод являє собою синергетичне інформаційне поле, в якому функціонують всі підрозділи та підструктури будівельного підприємства і завдяки чому спрощується:

1. Взаємодія між співробітниками;
2. Планування;
3. Прийняття рішення (актуальні завдання, контроль за виконанням);

4. Розподіл і контроль фінансових потоків;
5. Контроль за виконанням робіт, витратами ресурсів і праці;
6. Робота з кадрами;
7. Розрахунок заробітної плати.

Таким чином, інформаційно-технологічний підхід забезпечує оперативний збір, зберігання і виконання операцій з даними, продуктивну роботу значного числа користувачів та ефективність будівельної діяльності. Система враховує всі вимоги керівника щодо забезпечення облікових та управлінських операцій.

Запровадження методів оцінки персоналу та підвищення рівня їх кваліфікації – збільшить ступінь престижності професій в будівельній сфері. Звідси можна зробити висновок, що керівництво будівництвом базується на загальних принципах управління, отже ефективне управління людьми та впровадження нових технологій є запорукою стабільного розвитку будівельних підприємств.

Література:

1. Норкіна Т. П. Удосконалення управління інноваційним розвитком підприємств будівельної галузі / Т. П. Норкіна, З. О. Скарбун // Економіка будівництва і міського господарства. – 2013. – Т. 9, № 1. – С. 55–62.
2. Удалих О. О. Управління інвестиційною діяльністю підприємства: навчальний посібник [Текст] / О. О. Удалих – К. : ЦУЛ. – 2006. – С. 292.

ПІДХОДИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ДЕМОНТАЖНИХ РОБІТ ПІД ЧАС РЕКОНСТРУКЦІЇ ДНЮЧИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Жван В. Д.,

*кандидат технічних наук,
професор кафедри будівельного
виробництва та управління проектами
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

Ищенко О. С.,

*старший викладач кафедри будівельного
виробництва та управління проектами
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

В період підготовки завдання на розробку проектної документації реконструкції будівель промислового призначення, необхідно провести їх попереднє обстеження будівель. На підставі результатів експертизи стану конструкцій, приймається рішення, чи підлягає дана промислова будівля реконструкції чи зносу [1]. У разі прийняття рішення про ліквідацію будівлі доцільно розробити окремий проект виконання демонтажних робіт. Складність розробки такого документа зумовлена низкою таких причин:

- відсутність документації на об'єкт;
- відсутність змін у робочих кресленнях об'єкта під час експлуатації;
- вплив демонтованих конструкцій на просторову структуру об'єкту;
- невизначеність ступеня зносу деталей та елементів тощо.

Велика кількість проблем, що постає під час підготовки до демонтажних робіт, вимагає подальшого розгляду і вивчення.

Проблеми відсутності актуальної документації на об'єкт, як правило, вирішуються складанням акту технічного огляду, який містить дані про схему конструкції будівлі, схему перенесення навантажень, стан конструкцій та їх елементів, стан комунікацій, вплив технологічного обладнання на стійкість конструкцій при демонтажі, способи кріплення інженерних комунікацій до каркасів будівель та споруд, методи перенесення навантаження стінового огороження на каркас, схему з'єднання демонтованих і збережених конструкцій.

Перед початком ліквідації будівлі демонтується технологічне та спеціальне обладнання, автоматизовані блоки управління технологічним обладнанням, приладобудуванням, інженерними системами та мережами, включаючи електроенергетичні системи, газопроводи, повітропроводи, водопроводи, паропроводи, системи зв'язку. Більше того, демонтоване технологічне та спеціальне обладнання повинне бути попередньо відключене від усіх інженерних систем. Відключення інженерних систем здійснюється організацією, яка має дозвіл на проведення таких робіт та оформляє відповідні документи.

Ліквідація будівлі може здійснюватися шляхом знесення або демонтажу її споруд та елементів. Знесення будівлі здійснюється шляхом її обвалення одним із наступних способів – механічним (із залученням спецтехніки), вибуховим способом, спеціальним (термічний, водоструйний, електрогідравлічний тощо). Однак обвали ферм, прольотів або окремих конструкцій практикуються рідко і, як правило, в умовах небезпечних надзвичайних ситуацій. Крім того, після обвалу, конструкції та елементи не придатні для подальшого використання, неминуче утворення завалів з будівельного сміття. Щоб забезпечити безпеку і швидкість робіт, відходи необхідно оперативнo вивозити. Також

відбувається вплив на навколишнє середовище шкідливих факторів (ударна хвиля, шум і пил) і є ризик пошкодження будівель та споруд, що розташовані навколо знесеної будівлі [2]. Тому основний спосіб знесення промислових будівель та споруд – це їх послідовний демонтаж або окремими блоками залежно від фізичного стану конструкцій та елементів вузлів.

Природно, що такий демонтаж забезпечує максимальну безпеку конструктивних елементів, та демонтаж будівлі окремими блоками більш ефективний з точки зору тривалості та складності роботи. Процес демонтажу будівель здійснюється, як правило, у послідовності «зверху вниз», зворотний монтаж конструкцій та елементів.

Порядок демонтажу конструкцій при застосуванні методу по елементам повинен відбуватись відповідно до схеми перенесення навантажень на каркасні конструкції будівлі, що враховують як просторові та планувальні рішення так і технічний стан споруд [3]. Стримані конструкції повинні бути демонтували в першу чергу. Застосовуючи метод демонтажу окремих блоків, необхідно визначити межі блоків з усіма конструкціями та вузлами, що входять до нього, а потім, перед виконанням робіт, видалити усі зв'язки з іншими конструкціями [4]. Відключення блоків і вузлів повинно бути здійснюється в послідовності, що забезпечує просторову стійкість усіх конструкцій. В процесі можуть виникнути труднощі пов'язані з вибором методів відокремлення конструкцій, оскільки їх вузли зазнали сильної корозії та механічних пошкоджень у різьбовій зоні. Тому такі вузли (зварні та заклеплені з'єднання), рекомендується від'єднати газовим різанням. У випадку, коли болтові з'єднання знаходяться в задовільному стані, гайки слід відкрутити. Якщо демонтажна конструкція не підлягає повторному використанню, тоді її можна демонтувати розпилем газу в опорній зоні.

Основними документами на знесення (демонтаж) промислових будівель є такі:

1. плани, поперечні та поздовжні перерізи будинків з розмірами конструкцій, робочих зон та риштувань, що прикріплені до будівлі;
2. фрагменти загального плану із зазначенням зруйнованих (демонтованих) будівель або їх частин, об'єктів та комунальні послуги, що розташовані поряд;
3. генплан із зазначенням розташування тимчасової інфраструктури, включаючи розташування контейнерів для збору продуктів знесення (демонтажу), будівельних лісів, транспортних засобів та вантажних установок, тощо;
4. технологічні карти процесів знесення (демонтажу) будівель із зазначенням методів, засобів механізації та обладнання [5];
5. схеми та рішення захисту технологічного обладнання та інженерних мереж для весь період демонтажу;
6. схеми та рішення для забезпечення стійкості конструкцій на період демонтажу;
7. графік виробництва демонтажних робіт із зазначенням обсягу трудових робіт та їх інтенсивності, склад бригад та засобів механізації, тривалість роботи.

Перед демонтажем будівельна організація повинна отримати необхідні документи, що підтверджують відключення комунікацій, а також дозвіл на демонтаж будівлі. Крім того, замовник (керівництво підприємства) та проектна організація повинні скласти акт щодо виконання всіх підготовчих заходів та робіт та готовності будівлі до демонтажу.

Складність розробки проекту демонтажу промислових будівель зумовлена низкою причин, таких як відсутність документації на об'єкт, відсутність змін у робочі креслення під час його експлуатації, вплив

демонтованих конструкцій на просторову стійкість рами та невизначеність ступеня зносу компонентів та елементів.

Основними методами демонтажу будівель промислових підприємств є їх послідовний демонтаж елементами або окремими блоками. З демонтажем елементів за елементами забезпечується максимальна безпека конструкцій, а при демонтажі будівлі окремими блоками досягається значне зменшення тривалості та витрат на оплату праці. Послідовність демонтажу конструкцій повинна повністю відповідати схемі перенесення навантажень на каркас будівлі, що дозволяє враховувати характеристики планувальних просторових рішень та технічний стан конструкцій.

Склад проектної документації на демонтаж виробничих будівель та порядок розробки та затвердження в основному такий же, як і для монтажних робіт. Однак, існує ряд специфічних особливостей забезпечення просторової стійкості конструкцій, використання широкого спектру технологічного обладнання, індивідуальних знімних пристроїв, що захоплюють вантаж, та складних умов праці.

Література:

1. Кочерженко В. В. Технология реконструкции зданий и сооружений. Учебное пособие / Кочерженко В. В., В. М. Лебедев. – М.: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2007. – 224 с.
2. ДБН А.3.2-2:2009. Охорона праці і промислова безпека у будівництві: – [Чинний від 2012-04-01]. – К.: Мінрегіонбуд України, 2009. – 122 с.
3. ДБН В.1.2-2:2006. Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Навантаження і впливи [Текст]. – Чинний з 2007–01–01. – К.: Мінрегіонбуд України, 2006. – 59 с.

4. Черненко В. К., Ярмоленко М. Г. та ін. Технологія будівельного виробництва: Підручник // Черненко В. К., Ярмоленко М. Г. та ін.: – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
5. Доненко В. І. Щодо оновлення методики визначення ефективності використання методів механізації в будівельному виробництві / В. І. Доненко, О. С. Іщенко, М. В. Кулік // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. – 2016. – Вип. 34. – С. 151-161. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/shpebfrv_2016_34_19.

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

НАВАНТАЖЕННЯ ЛІСОЗАГОТІВЕЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Михайлюк Ю. Д.,

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри екології

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

м. Івано-Франківськ, Україна

Бондарчук Т. А.,

студентка інституту природничих наук та туризму

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

м. Івано-Франківськ, Україна

На сьогодні екологічні проблеми є актуальними в цілому світі. Не залишається поза увагою й Україна. Однією з основних індустріальних галузей народного господарства України є лісозаготівля, продуктом якої є деревина.

Підприємства лісопромислового комплексу зайняті заготівлею, механічною та хімічною переробкою деревини та інших лісових багатств. Основними його галузями є лісове господарство, власне лісова промисловість або лісозаготівельна, а також деревообробна (виробництво пиломатеріалів, фанери, сірників, столярних виробів, меблів), целюлозно-паперова (виробництво целюлози, паперу, картону) і лісохімічна (виробництво каніфолі, скипидару, спирту, смол тощо) [1].

Лісозаготівельна промисловість проводить лісосічні роботи, вивозить і сплавляє деревину та здійснює її первинну обробку, її

продукцією є ділова деревина (використовують у лісопилянні, фанерному, тарному і целюлозному виробництві, у будівництві, гірничодобувній промисловості), дрова (використовують як паливо), а також сировина для лісохімічної промисловості. Основні лісозаготівельні райони України – Українські Карпати (Івано-Франківська і Закарпатська області) і Полісся (Волинська, Житомирська, Київська, Чернігівська області). Середній обсяг лісозаготівель в Україні становить близько 15,2 млн. куб. в рік [2].

Крім того, в лісозаготівельну промисловість входять виробництва з використання малоцінної деревини і відходів: лісопиляння, виробництво технологічної тріски, тарної дощечки та інших виробів. Сам процес заготівлі деревини пов'язаний із рубкою лісу. Об'єктом рубки є окремі дерева і цілі деревостани. Метою лісозаготівлі є одержання деревної сировини, яка проводиться в стиглих і перестійних лісостанах. Рубка стиглого лісу має вирішувати три основні завдання: поновлення лісу, екологічні завдання й отримання деревної продукції.

Технологічні процеси на підприємствах лісової промисловості пов'язані із виділенням в довкілля шкідливих речовин, а саме: пилу, пари розчинників і розріджувачів, формальдегіду, окису вуглецю, оксидів азоту, аміаку, деревних відходів. До основних забруднювачів атмосферного повітря на лісозаготівельних підприємствах відносять: опоряджувальні, фанерні, сушильні цехи, цехи механічної обробки деревини з виробництва деревостружкових плит, деревоволокнистих плит, дерево шаруватих пластиків, клеєної фанери, деревної муки, котельні, автотранспортні засоби [3].

На лісопильній та деревообробній промисловостях під час одержання та обробки пиломатеріалів у повітря надходить значна кількість деревного пилу. Потрапляючи в легені людей, деревний пил негативно впливає на їх здоров'я. Запиленість атмосферного повітря багатьох деревообробних підприємств значно перевищує допустимі

концентрації внаслідок недосконалості конструкції технологічного обладнання, циклонів, відсутності пиловловлювачів і фільтрів у системах вентиляції.

Найбільшими забруднювачами атмосфери є виробництво деревостружкових та деревоволокнистих плит, шаруватих пластиків опоряджувальних цехів меблевих виробництв. У пресових відділеннях цехів деревостружкових плит застосовують синтетичні смоли з різним вмістом формальдегіду (0,3–0,4 %) [4].

Внаслідок інтенсивного використання лісозаготівельними підприємствами води відбувається забруднення водоймищ, що призводить до значних якісних і кількісних змін водних басейнів. Основним джерелом забруднення стічних вод є цехи з виробництва деревоволокнистих плит мокрим способом. Зі збільшенням вмісту кори у трісці технологічних і стічних вод значно зростає і ускладнюється створення мало стічних і безстічних систем водокористування.

Забрудненість вод розчиненими і зваженими речовинами значною мірою визначається вмістом у воді деревини, ураженої дереворуйнівними грибами, що досягає інколи 15 %. Особливості хімічного складу деревини листяних порід, кори та ураженої гнилизною деревини сприяють підвищенню концентрації забруднень у стічних водах [1].

На заводах деревоволокнистих плит за останні роки як гідрофобні домішки широко застосовують нафтові залишки – гач дистилятний. Гач – це продукт нафтопереробки, суміш твердих нафтових парафінових вуглеводнів із вмістом масел до 25 %. Норма витрати гача порівняно з парафіном збільшена в середньому в 1,3 рази. Високий вміст мастил у гачі та підвищена витрата значно збільшують ступінь забруднення технологічних і стічних вод нафтопродуктами, очищення від яких є дуже складним [3].

Суміші шкідливих речовин у вигляді відходів синтетичних смол, клеїв, лаків, розчинників, розріджувачів, паливно-мастильних матеріалів часто зливають у водоканалізаційні мережі або у задалегідь викопаними, звідки вони потрапляють у водоймища, забруднюючи води та ґрунти.

Забруднення ґрунтів відбувається шкідливими речовинами та відходами меблевих підприємств (розчинники, розріджувачі, синтетичні смоли), підприємств із виробництва клеєної фанери, деревостружкових плит (формальдегід, фенол, кислоти), деревоволокнистих плит (альдегіди, сірчана кислота, фурфурол), паперу і целюлози (альдегідно-скипидарні сполуки), паливно-мастильними матеріалами, що використовуються підприємствами лісового господарства [4].

Ґрунти забруднюються також відпрацьованими газами автотракторної техніки, мастилами та паливом, що часто виливаються під час виконання лісозаготівельних робіт. Негативно впливає на якість ґрунту надмірне його ущільнення колесами важкої техніки – тракторів, лісовозів тощо. У таких ґрунтах майже вдвічі зменшується загальна пористість, різко знижується водопроникна і водо утримуюча здатність, зменшується стійкість ґрунту до ерозійних процесів. Всі вище наведені чинники також негативно впливають і на біосферу в цілому. Ще одним значним забруднювачем є продукти гниття тирси, що завдають значної шкоди здоров'ю населення [4].

Внаслідок діяльності виробничої сфери, найбільшого антропогенного навантаження зазнають атмосфера, гідросфера, біосфера та ґрунти, що надалі впливає негативно на стан всіх живих компонентів довкілля.

Література:

1. Колодій П. Теоретико-методологічні основи раціонального використання земельних ресурсів / П. Колодій, Л. Дуб // Вісник

Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. – 2015. – № 22.

2. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу : навч. посібн. / І. М. Синякевич. – К. : Знання, 2011.

3. Поліщук В. Г. Перспективи стимулювання сталого розвитку лісового господарства регіонів України / В. Г. Поліщук, О. В. Жоголь // Молодий вчений. – 2014. – № 12.

4. Охорона та раціональне використання природних ресурсів і рекультивация земель : [навч. посібн. / за заг. ред. П. П. Надточія]. – Житомир : Видавництво «Державний агроекологічний університет», 2007.

ІНФОРМАЦІЙНІ НАУКИ

TECHNOLOGY OF PROTOTYPING AND ITS FEATURES IN THE DEVELOPMENT OF MODERN SITES

Andrushchak I. Ye.,

*Doctor of Technical Sciences, Professor,
Dean of the Faculty of Finance, Accounting, Linguistics and Law
Lutsk National Technical University
Lutsk, Ukraine*

Androshchuk I. V.,

*Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Civil Safety
Lutsk National Technical University
Lutsk, Ukraine*

Lishchuna N. M.,

*Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Software Engineering
Lutsk National Technical University
Lutsk, Ukraine*

Correct placement of interface elements increases its usability, makes the resource more attractive to users. In some cases, using the competent layout of the site, you can persuade visitors to certain actions: leave a request, subscribe to the newsletter, purchase goods. You need to clearly understand what you expect from the resource, which elements should be present on each page. To this end, at the design stage, a prototype is preliminarily created – a

black and white layout representing a simplified site diagram. It contains all the basic elements presented in the form of blocks, so the client can evaluate the basic concept.

A prototype in web design is a simple diagram of a site page in the form of a sketch, sketch or html-document, which displays the structural elements of the future site: menus, buttons, forms. The prototype can be a static image or a dynamic html document. Moreover, the development of a prototype significantly reduces the development time of the project and helps to reduce the number of edits and improvements that may occur if the functionality of the site does not meet customer expectations. After the prototype is presented, the customer understands what to expect as a result, and the performers are confident in the goals and requirements.

Prototyping begins with content analysis, the results of which determine the structure of the future site. Visually, the interface and other little things here are number two, as the main purpose of the prototype is to build a competent structure for the most convenient interaction with the user. Prototyping a site is, accordingly, the process of creating a prototype. This is done in order to:

- competently think about the location of the necessary blocks and design elements;
- see clearly the concept of the future site;
- properly organize the navigation system on the site;
- think over the visitor's interaction with the site.

In addition, the development of a prototype site significantly helps to save time developing the project and reduce the number of improvements that occur when the functionality of the site does not meet customer expectations. After presenting the prototype, the client knows what to expect as a result, and the developer is confident in the goals and requirements.

Prototyping begins with the analysis of content, from which the structure of the future site is obtained. Detailing the interface and other little things are not so important here, the main goal at this stage is to build a competent structure for interacting with the visitor.

Prototyping not only helps to identify and formulate the main direction of design, but also significantly save time. Having spent a day creating a concept, you don't have to spend a week developing a new site layout. But this is not the only reason to take the time to prototype. Before listing the benefits of prototyping, you need to clearly define what this process is.

The prototype is an important conceptual design that precedes the development of the original design layout. It is intended not only to show the structure of the future site, the placement of the main elements of the interface, but also the site map, the relationship of its main pages. Prototyping is a process designed to significantly reduce the development time of a site, due to the focus of the designer on the main functional and marketing factors [2].

You can create a site sketch in various ways. One of the simplest and fastest prototypes is hand-drawn. Despite the development of technology, paper models are very popular among designers. The advantage of this type is speed. You can create a sketch of the model already at the discussion stage, making amendments to the customer. This makes it possible to better understand the client, determine the objectives of the project. Most often, paper prototypes are used at the stage of developing the idea and possible options, because drawing several possible prototypes is much easier than creating them using applications. Paper prototyping refers to static models that differ in the content of static images. In addition to hand-drawn concepts, static prototypes include sketches created in graphic editors drawn on a tablet or whiteboard. They reflect only the site design project.

In contrast to static, interactive prototypes represent the design of the interaction of all components of the resource. These are simplified layouts of all

pages of the website with high detail. At the same time, all elements are clickable. You can go from page to page, expand the menu, etc. An interactive prototype helps to better understand the mechanism of the project, implement the set design decisions, and identify the feasibility of their implementation in the finished layout [3].

Modern tools make creating interactive layouts easy and fast enough. This does not require in-depth knowledge of layout. Each tool has its own special capabilities and advantages. You can choose a suitable application by evaluating your design goals and objectives. To select a tool, evaluate the ease of use, compatibility with your operating system, the ability to send a prototype to another member of the group for analysis, make changes or completely change the original version. Since the tool is designed to simplify the modeling process, the program should contain a sufficient number of templates and stencils, make it possible to adapt the layout for different devices.

The prototype process itself is quite simple. To simplify, it is conditionally divided into three components:

1. Creation – the simplest sketch based on the wishes of the customer. At the same time, the basic principles of building an interface and usability are used;
2. Assessment – a discussion with the client how accurately we understood his requirements and wishes;
3. Refinement – refinement of problem areas of the sketch or change the layout completely.

The primary prototype can consist only of common blocks with minimal detail. In the process of development, it will “grow” with additional elements, gradually approaching the final layout. The speed of this process plays an important role – the time between iterations must be minimized. In general, the creation and refinement of the prototype may take from a couple of minutes to several days. In any case, the time spent on prototyping will help to complete the work quickly and better [4].

Summing up, I want to once again notice that, with the right approach to prototyping, the site you want to create will be distinguished by thoughtfulness, ease of navigation and use of functionality, the correct selection of the target audience and the implementation of the goal. Also, you will avoid financial losses during the development of the site and increase the likelihood of a successful completion of the project at times. Creating a prototype is no less important and responsible task than design development, although the result is not so bright. At the design stage of the prototype, you can avoid many mistakes and improvements in the future, which helps save time, money and nerves, both the customer and the performer, as well as make a really effective tool for the business, and not just a beautiful picture that you like. Thus, taking these parameters into account will help to choose the most suitable prototyping method based on the goals and objectives facing the developer and, as a result, create a web resource that will be distinguished by thoughtfulness, good usability, convenience, which will contribute to its main tasks related with attracting and retaining visitors to the site, as well as increasing the conversion of site visitors.

References:

1. Carolyn Snyder. Paper Prototyping: The Fast and Easy Way to Design and Refine User Interfaces. – Morgan Kaufmann, 2003. – 408 p. – ISBN 978-1558608702.
2. Bryan Lawson «How Designers Think, The Design Process Demystified», 4th edition, 2005, ISBN–13: 978-0-7506-6077-8, ISBN–10: 0-7506-6077-5
3. Todd Zaki Warfel. Prototyping. A practical guide // Publisher: Mann, Ivanov and Ferber, 2013, 240 pp., 2000 copies. ISBN 978-5-91657-725-9
4. Warfel T. Prototyping. Practical Guide / Todd Zaki Warfel; trans. from English I. Leiko. – M.: Mani, Ivanov and Ferber, 2013. – 240 p.

USING DATA SCIENCE FOR GOVERNMENT

Pyvovar P. E.,

Student of the Institute for Applied System Analysis,

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

Today the world is filled with data. It's all around. Data comes from different sources: from small devices such as mobile phones, tablets, and laptops to huge hospitals, industries, and ministries. This phenomenon is called Big Data [1, p. 159-171]. Nonetheless, data on its own has no value, like oil for a combustion engine, it has to be collected, preprocessed, stored and only then used. The government of Ukraine also has access to a huge source of data, particularly textual data. There are numerous reports, laws, agreements and all sorts of other documents that are open for every citizen of our country who has access to the Internet.

Open government data can be analyzed to get insights or automate monotonous work. But the problem is that it is very costly to hire a team of specialists in Big Data. So the objective of the research is to investigate an alternative way of tackling problems related to data that would minimize expenditures.

The Kaggle platform might be a solution to the problem of handling data. It is a playground developed for people to learn and practice Data Science [2, p. 77-84]. Whereas organizations post challenges on the platform for enthusiasts around the world to solve them. Winners of the competition get a reward, a money prize. Using websites like Kaggle (it is not the only one of this kind) can help our government solve its problems in the data field without having to hire departments of specialists. Many important problems have

already been solved this way. More than that, Ukrainians take part in Kaggle competitions very often and win many of them. Therefore, it would make sense for our politicians to post some data problems they have on Kaggle.

One of the successful examples of IT competitions is Uber Smart Mobility Hackathon. The event took place during Kyiv Smart City Forum 2019. There were 11 teams working on a problem of optimizing transit across Kyiv. Uber provided data for the competition. As a result, a solution that will make driving easier for our citizens was found. Though our government did not play a major role in making this event a reality it is already a great step forward. The results of the event prove that the approach of organizing hackathons offline or online works. Therefore, Ukrainian governors should notice the potential and start working in that direction.

All in all, it is important to mention that as time passes by data literacy will be more and more important. As a consequence, numerous new solutions should be invented. And competition is an effective way to create something new.

References:

1. Pence, H. E. (2014). What is Big Data and Why is it Important? *Journal of Educational Technology Systems*, 43 (2), 159–171. <https://doi.org/10.2190/ET.43.2.d>
2. Waller, M. A. and Fawcett, S. E. (2013), Data Science, Predictive Analytics, and Big Data: A Revolution That Will Transform Supply Chain Design and Management. *J Bus Logist*, 34: 77-84. doi:10.1111/jbl.12010

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

ОСОБЛИВОСТІ АБРЕВІАТУРИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Волкова С. Г.,

викладач кафедри англійської мови

гуманітарного спрямування № 3

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

В сучасному світі, світі з шаленим ритмом та швидкістю обміну та поширення інформації можна відзначити, що скорочення є новим лінгвістичним явищем завдяки цьому. Скорочення, як вид, з'явилося в кінці 50 -х та 60 -х років та сам термін «скорочення» вперше було внесено в Оксфордський словник англійської мови в 1899 році, крім того, перший акронім був винайдений в 1943 році.

Сьогодні ми можемо зустріти скорочення в будь-якій сфері життя: в загальній англійській, в діловому листуванні, в смс-повідомленнях і чатах, в термінології в усіх наукових сферах, багато з яких є часто вживаними, тому не тільки тим, хто вивчає англійську мову, але і звичайній сучасній людині варто знати найбільш поширені з них.

Можна визначити, що аббревіатура (італ. *abbreviatura* від лат. *brevis* – короткий) – слово, що становить скорочення двох або кількох слів, і яке читають по алфавітній назві початкових букв або по початковим звукам слів, які до нього входять [1].

У зв'язку з розвитком технології нові скорочення постійно формуються та розвиваються. Загалом, скорочення в першу чергу з'являються в письмовій формі, в основному в газетах та наукових працях, і після цього вони з'являються в усному мовленні.

Можливо зазначити, що різні типи скорочення з'являються професійних сферах, звичайно, економічна термінологія не є виключенням з цього правила. Основною причиною виникнення нових понять, термінів і термінології є поєднання технічного прогресу і процесів, пов'язаних з ним. Що стосується економічних англійських текстів вони можуть бути описані за їх структурної складності.

Зокрема, ми можемо стверджувати, що в англійській мові, як і інших мовах, велике поширення набув ініціальний тип складноскорочених слів, тобто скорочення, що створені з початкових букв. За орфографічною ознакою їх можна розділити на дві великі групи:

По-перше, вони можуть вимовлятися як поєднання алфавітних назв, які входять до них. Наприклад *DIY* – «*do it yourself*» – «зроби сам» (мережа магазинів), *UEFA* – *Union of European Football Associations* – Союз Європейських Футбольних Асоціацій.

Друга група ініціальних скорочень вимовляється так наче це звичайні слова, написані такими ж буквами. Наприклад: *UNO* – *United Nations Organization* – організація Об'єднаних Націй.

Наступний не менш важливий та поширений є аббревіатури складового типу, тобто складені з початкових складів слів, складових словосполучення, наприклад: *nem.con.* – Від лат. «*nemine contradicente*» – «без заперечень», *libs* – *liberals* – члени ліберальної партії.

За останні роки в англійській мові утворився певні типи усічення. Традиційно виділяють кілька основних типів усічень, це усунення середини слова (*closed caption* – *closed circuit caption* (*caption TV programs for the deaf*), *comms* – *communications* (*communications*), *ecotecture* –

ecological architecture (architectural design that takes over the task of today's task of Environment); *maths* – *mathematics* (mathematics), *regs* – *regulations* (statutory relationship), *telecoms* – *telecommunications* (television communications). Можливим варіантом є зникнення останньої частини в слові: *goth* – *gothic*, *detox* – *detoxification*.

І. В. Арнольд відокремив групу усічень словосполучень, що звуться стійкими. Вони є результатами словотворчих і граматичних процесів. Під час процесу усічення словосполучень ми водночас спостерігаємо 3 різні процеси, а саме: скорочення, еліпсис і субстантивация. Саме після процесу «еліпсиса» опускається одне або декілька слів, потрібних для граматичної повноти, наприклад: *sitdown* замість *sitdown demonstration*. Особливістю усічень є їх знижене стилістичне забарвлення, а також їх обмежене та рідке використання у розмовній мові [2].

Підсумовуючи, абрєвіатури зустрічаються в будь-якій мові світу і відіграють величезну роль. Часом незнання або неправильне використання того чи іншого скорочення в англійській може спричинити доволі незручну ситуацію або нерозуміння того, що співрозмовник хоче виразити тією чи іншою фразою, що скорочення є одним з найбільш поширених тенденцій в сучасних мовах.

Література:

1. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970–1980. – Т. 1. – С. 5.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка : учеб. пособие / И. В. Арнольд. – 2-е изд., перераб. – М. : ФЛИНТА : Наука, 2012. – 376 с.

ПРОБЛЕМАТИКА ЛЕКСИЧНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Лебедєва Н. М.,

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовознавства
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

Тарасова Г. В.,

*студентка факультету української
філології та журналістики
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

Проблема мовного запозичення широко актуалізувалася в останні десятиріччя у зв'язку з активною розробкою різних аспектів взаємодії мов. На фоні зростаючої кількості досліджень з'явилися протиріччя між традиційними схемами пояснення запозичень, які були встановлені ще в ХХ ст., та новими уявленнями про мовні процеси і структуру мови, що мають розповсюдження у першій половині ХХІ століття.

Представлені у світовій літературі різні погляди на головні аспекти запозичень майже повністю розкриті, але в них не виділені та не проаналізовані давно існуючі в лінгвістиці полярні підходи до осмислення основного змісту процесу запозичення.

Широко розповсюдженому традиційному розумінню запозичення як переходу, перенесення, проникнення елементів однієї мови в іншу протистоїть його пояснення про створення засобами мови власних

елементів шляхом творчої імітації, приблизного копіювання або структурного моделювання аналогічного до іншомовних зразків.

Перший перехід сформувався в ХІХ ст. й продовжує домінувати і у сьогоденні. Він відображений у величезній кількості вітчизняних робіт, науковій, навчальній літературі та сучасних лінгвістичних енциклопедичних виданнях. Так, в Лінгвістичному енциклопедичному словнику 2007 року надана така дефініція: «Запозичення – це елемент чужої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція), який перенесений з однієї мови в іншу внаслідок мовних контактів, а також власне процес переходу елементів однієї мови в іншу» [1].

Другий, протилежний підхід, мав провадження в ареальній лінгвістиці ще на її неолінгвістичній стадії. Запозичення розглядалося як і всяка мовна зміна, що розповсюджується в мові шляхом творчої імітації індивідами. Використання по відношенню до «слів-перекладів» терміна «калькування» обумовлено їх розумінням в контексті копіювання або імітації іншомовних моделей засобами приймаючої мови. Отже, в основу класифікації запозичень покладені ознаки субституції та перенесення. На процес осмислення лексичного запозичення як внутрішньомовного утворення великий вплив мав умовивід, що у разі запозичення, слово розриває всі зв'язки з системою тієї мови, в якій воно існувало раніше, і переходить до системи іншої мови, осмислюється там як основа і оформлюється згідно з правилами цієї мови. Трактуювання лексичного запозичення як «копіювання іншомовних моделей» або «імітаційного моделювання іншомовних зразків» продемонстровані в цілому ряді вітчизняних робіт початку та середини ХХ ст. [2, с. 5; 3, с. 15-20].

В межах кожного із запропонованих загальних підходів, погляди лінгвістів значною мірою не схожі. Поряд з рельєфно проявленими мають місце і компромісні точки зору, які допускають, наприклад, у разі копіювання висловлювання, перенесення або перехід іншомовних

значень. Але, все ж таки, чітке розмежування обох підходів є необхідним.

Кожен з них формує власну логіку пояснення суттєвих аспектів мовного запозичення загалом та лексичного запозичення окремо. Так, розуміння лексичного запозичення як перенесення слів з однієї мови в іншу логічно дозволяє більш або менш довгу «асиміляцію» або «адаптацію» іншомовної лексики в структурі приймаючої мови, поступово уподібнюючи іншомовні слова до власних мовних норм. Звідси пріоритет формального (структурного) освоєння іншомовних слів як критерію їх вкладеності до приймаючої мови, їх розподіл згідно з цим критерієм на асимільовані (запозичені) та не асимільовані (іншомовні), виділення в мові узуальних, але не асимільованих іншомовних слів. Останнє логічно строго веде до висновку про існування в мові іншомовних підсистем. Логічним в межах такого вирішення проблем постає протиставлення лексичного запозичення перекладу і трактуванню запозичених слів і кальок як абсолютно різнорідних явищ.

Принципово іншу логіку пояснення формує таке трактування лексичного запозичення, як утворення власними засобами приймаючої мови лексичних одиниць згідно іншомовних зразків. Слова, які з'явилися під впливом іншомовних слів та утворилися за допомогою засобів приймаючої мови, нелогічно вважати іншомовними. Також нелогічним постає і розгляд цих власномовних утворень як структурно не асимільованих. Тому ступінь їх включеності до приймаючої мови вимірюється не шкалою асимільованості, а шкалою узуальності. Узуальна лексика належить приймаючій мові і невід'ємна від її існуючої норми. В контексті такої логіки узуальних не асимільованих іншомовних слів бути не може.

Висновок про існування в мові іншомовних підсистем в межах наданого підходу логічно неможливий. Трактування лексичного

запозичення як імітації або копіювання фонетичної, словоутворювальної, лексико-семантичної структури іншомовної лексики логічно призводить до пояснення запозичених слів і всіх видів кальок як різновиду лексичних запозичень.

В науковий оберт лінгвістики перенесено широкий та різнорідний матеріал, який відображає взаємодію генеалогічного і типологічного різнорідних мов в різних ситуаціях їх контактування. Неоднорідність запозиченого матеріалу створює емпіричну базу для різних і навіть протилежних концепцій лексичного запозичення. Поряд з багаточисельними запозиченими номінаціями нових понять та реалій, які утворюють уявний перехід іншомовних значень, мають місце також й багаточисельні семантичні еквіваленти слів, що вже існували раніше.

Значення запозичень та їх іншомовних прототипів можуть бути як однакові, так і суттєво різні. Притому, семантична різниця з прототипами проявляється не тільки в словах, які вже давно функціонують в приймаючій мові, а й в інноваціях іншомовного походження.

Більшість лексичних запозичень, в тому числі і інновацій, органічно включені до системи граматичних парадигм приймаючої мови, що постає головним аргументом їх трактування як внутрішньомовних утворень. Разом з цим спостерігається (як правило, в літературних варіантах приймаючої мови) відходження запозичень від власномовних моделей.

Певні труднощі при емпіричному трактуванні традиційного пояснення лексичного запозичення як переходу іншомовних слів з'являються у зв'язку з паралельним використаннями запозичених та власномовних неологізмів для вираження нових значень, а також паралельним функціонуванням в мові, діалекті і навіть в говорі різнорідних фонетичних та граматичних варіантів запозиченого слова.

Різноманітність емпірично спостерігаемого запозиченого матеріалу, парадокси протиріччя, які з'являються при його традиційному поясненні, свідчать, що в вивченні лексичного запозичення потрібно пройти такий саме шлях теоретизації, який в XX ст. пройшли інші області лінгвістики: від великої кількості мовних явищ до інваріантних мовних сутностей, від емпіричного опису мовних одиниць, конструкцій, структур, процесів до їх теоретичного моделювання. Так, в дослідженнях запозичення ще не зовсім освоєні результати розвитку висновків Ф. де Соссюри про потенційний (системний) та актуальний (мовний) рівні мов. Між тим, порівняння лексичних запозичень з іншомовними прототипами на емпіричному рівні виявляє тільки часткову і несуттєву збіжність, що дозволяє побачити в них лише приблизні різномовні аналоги. В той же час, лексичне запозичення може бути прийняте як реалізація в нормі мови потенційних можливостей її системи, лише стимульована і направлена іншомовними моделями.

Література:

1. Українська мова. Енциклопедія. Видання третє: «Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана» – Київ, 2007. – 853 с.
2. Квеселевич Д. І. *Modern English Lexicology in practice* / Д. І. Квеселевич, В. П. Сасина. – Вінниця: Нова Книга, 2001. – 126 с.
3. *Nikolenko A. G. English Lexicology. Theory and Practice* / A. G. Nikolenko. – Vinnytsya: Nova Knyha, 2007. – 528 с.

МОДАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ПРИПУЩЕННЯ В ПЛОЩИНІ СИНТАКСИСУ

Шенько М. М.,

асистент кафедри іноземних мов

для природничих факультетів

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича

м. Чернівці, Україна

Вивчення функціонування речення в мовленні і тексті є предметом комунікативного аспекту синтаксису. За такого підходу речення розглядається як мовленнєва одиниця – висловлення, в якому інформація диференціюється за ступенем значущості для відповідного акту комунікації [1, с. 30]. Тобто враховуються не тільки пропозиційний зміст речення, описувана ситуація, але й комунікативні настанови мовця.

Для дослідження функціонування модальних конструкцій зі значенням припущення в постмодерністському художньому тексті в площині синтаксису використовуємо опозиційні зв'язки: макроструктурна організація (рівень тексту) ↔ мікроструктурна організація (рівень речення) [2, с. 103]. На рівні мікроструктури розглядаємо речення-висловлення із семантикою епістемічної модальності припущення, на рівні макроструктури – текстові фрагменти, які містять досліджувані нами конструкції.

Висловлення, як мінімальний фрагмент зв'язного мовлення, є центральною одиницею широкого синтаксису. Воно розглядається не тільки як речення-конструкція, але і як мовне втілення думки, волі, стану, почуття, як продукт, як окремий завершений акт комунікативної поведінки людей, насамперед учасників і виконавців цього акту комунікації.

У висловленні мовець виражає різноманітні оцінки, інтерпретації пропозитивного змісту: модальні, емоційні, етичні, естетичні й інші, але обов'язковою є цільова (інтенційна) інтерпретація об'єктивного змісту повідомлюваного, що разом формує комунікативний намір (ілокутивну силу), спрямований мовцем на адресата [4, с. 21].

Синтаксично-семантичною особливістю речень з епістемічним модальним компонентом є те, що вони містять у собі два змістових компоненти: саме повідомлення і ставлення мовця до повідомлюваного.

Швейцарський лінгвіст Ш. Баллі увів поняття диктуму та модусу. Під диктумом він мав на увазі об'єктивний зміст речення, а під модусом – його комунікативний аспект, тобто ставлення мовця до висловленого (Bally 1932, 1942). Ця концепція знайшла підтримку і набула подальшого розвитку як серед українських (І. Р. Вихованець, А. П. Загнітко, М. В. Ляпон, В. Д. Шинкарук), російських (В. Г. Гак, Г. О. Золотова, О. В. Падучева, І. М. Кобозєва, Г. В. Колшанский), так і зарубіжних мовознавців (F. Kiefer, A. Kratzer, H. Bußmann, J. Lyons, J. Searle, F. Palmer, M. Perkins).

У співвідношенні модусної і диктумної частин прослідковуємо семантичну залежність, яка виявляється в поліпропозиційності – модус не відокремлюється від предметної ситуації, оскільки він має безпосереднє відношення до диктумної частини. Під пропозиційністю розуміємо відношення між семантичним суб'єктом і предикатом. Пропозиційність, на відміну від предикативності, належить до логіко-семантичного рівня, в той час як предикативність – до структурно-синтаксичного [3].

Речення як одиницю комунікації формує предикативне відношення, котре належить виключно мові і є передумовою для всякої комунікації між людьми. За допомогою цього відношення потенційні мовні засоби актуалізуються в конкретній ситуації для обміну інформацією між партнерами по комунікації [5, с. 85].

Типовою граматичною формою вираження предикативності є відношення між підметом і присудком (*Subjekt-Prädikatbeziehung*), функціональне призначення цього відношення полягає в сполученні ознаки-предиката з його носієм-суб'єктом. Предикативне відношення відрізняється від інших видів синтаксичних відношень, у які входять слова. Воно має динамічний характер [7, с. 150].

В. Г. Адмоні характеризує німецьке речення як двоскладове (обов'язкова наявність підмета і присудка), номінативне (іменник в позиції підмета має форму називного відмінка), дієслівне (присудок представлений особовою формою дієслова).

Головними складовими німецького речення є суб'єкт і предикат, два члени речення, які пов'язані один з одним предикативними синтаксичними відносинами і виступають у специфічних морфологічних формах: суб'єкт у формі номінативу (підмет в називному відмінку), предикат – у формі вербум фінітум (визначена форма присудка) або групи слів з участю вербум фінітум. Структурна модель є постійним елементом речення, лексичне наповнення – змінним [6, с. 202].

Отже, речення з епістемічним модальним компонентом припущення містять в собі чотири семантичні категорії: а) модусний суб'єкт (той, хто припускає); б) модусний предикат (містить вказівку на певний ступінь впевненості); в) диктумний суб'єкт (об'єкт, щодо якого виражається припущення); г) диктумний предикат (дія або стан об'єкта, щодо якого виражається припущення).

Література:

1. Акимова Г. Н. Синтаксис современного русского языка / Г. Н. Акимова, С. В. Вяткина, В. П. Казаков, Д. Н. Руднев. – СПб : Факультет филологии и искусств СПбГУ, 2008. 347 с.

2. Бехта І. А. Оповідний дискурс в англомовній художній прозі: типологія та динаміка мовленнєвих форм : дис. докт. філ. наук : 10.02.04 / Бехта Іван Антонович – Львів, 2010. 526 с.
3. Гак В. Г. Языковые преобразования / В. Г. Гак. – Москва : Языки русской культуры, 1998. 768 с.
4. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису: монографія / Анатолій Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2007. 274 с. – (2-ге виправл. і доп.).
5. Король А. Синтаксичні засоби об'єктивації висловлення – звинувачення у німецькомовних прозових творах. Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Вип. 372 : Германська філологія. – Чернівці : Рута, 2008. – С. 84-95.
6. Шендельс Е. И. Практическая грамматика немецкого языка / Е. И. Шендельс. – М. : Высш. школа, 1988. 416 с.
7. Deutsche Grammatik in Theorie und Praxis / R. Tieroff, M. Tamrat, N. Fuhrhop, O. Tueber. – Tübingen : Niemeyer, 2000. – 300 S.

ТИПОВІ СИНТАКСИЧНІ ПОМИЛКИ У ВЛАСНОМУ ВИСЛОВЛЕННІ УЧАСНИКІВ ЗНО

Ярмоленко Г. А.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

м. Черкаси, Україна

Однією з актуальних проблем, особливо для учасників зовнішнього незалежного оцінювання, є мовленнєве оформлення власного висловлення з української мови та літератури. Це відкрите тестове

завдання є чи не найскладнішим і найважливішим. Мовленнєве оформлення власного висловлення кваліфікують як «дотримання учасником тестування (автором власного висловлення) під час викладу своїх міркувань стосовно порушеної у відкритому тестовому завданні проблеми всіх чинних норм сучасної української літературної мови» [2].

Мета роботи – проаналізувати типові синтаксичні помилки в текстах власних висловлень із української мови та літератури. Під час дослідження використано метод лінгвістичного опису мовних фактів, а також прийом трансформаційного аналізу.

Щорічна перевірка завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю дає підстави твердити, що учасники ЗНО допускають багато граматичних, зокрема синтаксичних, помилок. «Якщо лексичний рівень, зауважує О. Федик, – це відкритий, зовнішній бік мови, то синтаксис – її морське дно, що є глибинами нашого мислення. Тому зовсім нескладно знайти й виправити лексичну помилку, набагато складніше, мислячи, одягнути думки в українські синтаксичні строї» [3, с. 158-159].

Синтаксичні помилки можуть траплятися на рівні словосполучень, простих і складних речень, а також на рівні, вищому за речення. Так, скажімо, на рівні словосполучення фіксуємо неправильне прийменникове керування, спричинене неправильним вибором прийменника: «*Одного разу вчителька **по** образотворчому мистецтву вирішила створити у школі виставку малюнків*». В українській літературній мові прийменник *по* звичайно вживають із знахідним відмінком на позначення мети чи межі дії (*по самі вуха, звернутися по допомогу*), а також із місцевим на позначення місця, часу, об'єкта, способу дії (*розійтися по домівках, розпочати по обіді, ударити по столу, заходити по черзі*). Отже, правильно було б написати так: «*Одного разу вчителька з образотворчого мистецтва вирішила створити (організувати) (у) в школі виставку малюнків*».

Учасники ЗНО допускають помилки, будуючи однорідний ряд: «Його впевненість у собі допомогла йому отримати гарну **роботу, одяг, квартиру**»; «Їх персонал ризикував заради **людей, знань та книг**»; «Люди читають на **перервах, на вихідних, в маршрутках та в вільну годину**». Необхідно пам'ятати: однорідними членами речення не можуть бути слова, що виражають родові та видові поняття, перехресні чи різнопланові, логічно несумісні поняття. Не можна вважати однорідними другорядний член речення та підрядну частину. Окрім того, у першому реченні допущено ще й стилістичну помилку – нагромадження слів, що належать до тієї самої (займенник) частини мови. У другому – граматичну: потрібно було вжити присвійний займенник *їхній*. У третьому реченні неправильно використані прийменникові конструкції «на перервах» – «під час перерв», «на вихідних» – «у вихідні».

Будуючи речення з однорідними членами, учасники тестування нерідко допускають помилки, пов'язані з порушенням норм керування. Наприклад: «Мабуть, я **відношусь до тих людей, які звикли розраховувати та вірити лише в себе**». Дієслово *розраховувати* вимагає від керованого слова прийменниково-відмінкової форми *на/кого, що?* Дієслово *вірити* – *в(у)/кого, що?* Правильно: «Мабуть, я **належу до тих людей, які звикли розраховувати лише на себе та вірити тільки в себе**». «Вона [родина] завжди мене підтримує та допомагає». Керований займенник при дієслові *допомагає* повинен стояти у формі давального відмінка: «Вона завжди підтримує мене та допомагає мені в скрутній ситуації».

На рівні простого речення фіксуємо неправильну координацію підмета й присудка: «Зараз багато людей **користуються технікою**»; «Багато моїх друзів **не знають** таких письменників, як Іван Багряний, Павло Тичина...». Якщо підмет виражений словосполученням на зразок *багато, мало, чимало, кілька, декілька* + іменник у родовому відмінку

множини, то присудок найчастіше має форму однини: «Зараз багато людей **користується** технікою»; «Багато моїх друзів **не знає**...». Числова форма присудка найчастіше залежить від числової форми підмета. У реченні «Нове покоління дітей, мабуть, **не будуть** стояти в черзі за книгами та **не сидітимуть** у бібліотеці увесь день» присудки повинні стояти у формі однини, оскільки саме таку форму, зважаючи на контекст, має підмет. Присудок, що стоїть після однорідних підметів, звичайно вживають у формі множини, тому координація між підметами й присудком у реченні «Я вважаю, що впевненість і віра в себе **мотивує нас**» повинна бути такою: «Я вважаю, що впевненість і віра в себе **мотивують нас**».

Учасники тестування неправильно будують речення з дієприслівниковим зворотом: «Говорячи про це, **здається** головний герой твору «Мина Мазайло»; «Так, прочитавши про якогось мандрівника або мореплавця, у серці дитини **залишається** тяга до нового, до відкриттів». Потрібно пам'ятати, що дія, названа дієприслівником, повинна стосуватися в реченні того ж діяча (наявного чи уявного), що й дія, названа дієсловом-присудком. Отже, правильно було б написати так: «Говорячи про це, (я) **здаю** головного героя твору...»; «Так, прочитавши про якогось мандрівника або мореплавця, дитина **прагне** до нового, до відкриттів».

Чи не найбільш поширеною помилкою на рівні складних речень є немотивована парцеляція – «членування речення, при якому зміст висловлювання розкривається не в одній, а в двох чи кількох інтонаційно смислових мовних одиницях, розташованих одна за одною після розділової паузи» [1, с. 122]. Наприклад: «Я згодна з думкою великого письменника Івана Франка. Тому, що неможливо все замінити технікою».

Грапляються помилки й на вищому за речення рівні: «Це була **найбагатша людина** того часу. Завдяки **йому** було надруковано **багато**

книжок. Які мають і мали величезну історичну цінність». Учасник ЗНО використав займенник йому, що нееквівалентний змінюваній формі людина. Окрім того в наведеному уривку наявна немотивована парцеляція й тавтологія. Правильно: «Це була найбагатша людина того часу. Завдяки їй надруковано чимало книжок, які мали й мають історичну цінність».

Отже, фіксувати, аналізувати й виправляти синтаксичні помилки – справа нелегка. Тема дослідження є перспективною, оскільки рекомендації як уникнути мовленнєвих помилок під час написання власного висловлення будуть корисними для учнів загалом і для учасників зовнішнього незалежного оцінювання зокрема.

Література:

1. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
2. Посібник для підготовки до власного висловлення : веб-сайт osvita.ua/test/training/ukr-mova/51233/
3. Федик О. Мова як духовний адекват світу (дійсності). Львів : Місіонер, 2000. 298 с.

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОРОЗУМІННЯ ІСТОРИЧНОЇ ШКОЛИ ПРАВА

Гоцуляк Ю. В.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри теорії та історії держави

і права та адміністративного права

Донецький національний університет імені Василя Стуса

м. Вінниця, Україна

Питання праворозуміння має величезну кількість варіацій, що покладені у різних правових вченнях, зрештою, саме так і формується теорія права, через окремі здобутки правових доктрин. Однією із найвідоміших є історична школа права, що серйозно поставила питання про минуле як основу правового буття.

Історична школа не визнає ключову роль людини як творця права: «...навіть найбільш великий законодавчий геній і найкращий юридичний розум не може вигадати дійсно життєздатне право, а лише може зрозуміти, що те, що робить право правом, він ніколи більше не буде вигадувати виходячи із захмарних висот рефлексії, а буде черпати це з глибин загальної правосвідомості» [1, с. 19]. Творчість у праві, це творчість в межах заданих правовим буттям атрибутів. Правотворчість це не вищий атрибут правового буття, це лише антропологія права. Для нас це положення має важливе онтологічне значення, а саме, що правове буття розкривається через розуміння, пізнання, засвоєння правового, а не через його творення. Право це той параметр, що уже заданий буттям, а

правотворчість це розкриття його атрибутів і адаптація до суспільних відносин.

Історична школа покладає правове начало незалежно від правотворчості, правова діяльність людини і істинний зміст права цілком можуть і не пересікатись, адже правова істина може суб'єктом і не розкритись, або підмінити її зміст. Тому для Савінії є надзвичайно важливим зберегти істинне право у часі і просторі і позбавити його влади людської волі: «Колись доречне право може віджити, закон може з самого початку розминутися з істинним змістом народного переконання, панівна влада може навіть, зловживаючи, зробити правом несправедливе» [1, с. 20]. Отже, навіть якщо людина формує надбудови, несумісні з правовою істиною, тим не менше вона нікуди не дівається, адже це частина нашого буття. Однією із переваг онтологічного праворозуміння є те, що воно не ділить явища на правові і неправові, навіть підміни змістів є правовими, але вони не є істинними [2, с. 17].

Основою онтологічно-правового дискурсу історичної школи є те, що право у часі присутнє не фрагментарно, а постійно, неперервно: «Вона обґрунтувала початкову силу і незрівнянну цінність звичаєвого права. Вона відкрила очі на значення історичної безперервності формування права і показала, що право сучасності настільки повніше життя, наскільки воно міцніше корениться в праві минулого» [3, с. 42]. Якби право розміщувалось у часі фрагментарно, то юридичні процеси минулого мали б лише археологічне значення. Втім природа людини, що породила право, на думку Савінії, назавжди цементувала право як у просторі, так і у часі. А це в свою чергу означає, що витoki правового буття потрібно шукати у ланцюжку минулого, який заводить нас до звичаїв як первісної форми регулювання суспільних відносин. При чому ця первісність зовсім не означає примітивність, а навпаки – повноту правосвідомості та праворозуміння, адже час і розвиток суспільних відносин накладає

численні семантичні нашарування на справжній зміст права, які можуть як розкривати, так і приховати правову істину. Отже, історична шкода декларує позицію, що правове буття розгортається не перспективно, а ретроспективно, воно уже розгорнуте, лиш потребує розумових вольових зусиль суб'єкта по збереженню його змісту [2, с. 19].

Савіньї критикує доктрину позитивного права: «Предметом правознавства є виключно зміст законів. Таким чином, саме законодавство, а також юриспруденція мають абсолютно випадковий і мінливий зміст, і цілком можливо, що завтрашнє право взагалі не буде схоже на сьогоднішнє» [4, с. 130]. Правове буття не може собі дозволити випадковість, адже це суперечить атрибуту впорядкування як такому. Часова випадковість стає регулятивною у праві лише в одному випадку, якщо у часі право розміщене виключно у висхідному прогресивному напрямку. Тоді справді завтрашнє право буде завжди кращим за вчорашнє. Але чи так це, чи може право рухатись у часі за принципом «параболи», переживаючи злети та падіння? Переконані, що так і є, адже кожен новий прогресивний крок у праві має, як правило передумовою глибоку кризу, наприклад, внутрішній конфлікт короля з баронами у Англії XIII ст. та прийняття Великої Хартії вольностей, або Друга світова війна та Декларація прав людини. Право має прогнозувати суспільні відносини, суспільну поведінку, інакше співбуття буде казуїстичним, і така система не зможе гарантувати головний природний закон – збереження життя людини і запобігання деструктивним процесам.

Савіньї визнає силу державницьких позицій у праві: «Однак це не означає, ніби в житті народів дійсно зустрічався такий час до появи держави, коли приватне право мало б такий неповний характер (природний стан). Навпаки, кожен народ, як тільки він проявляє себе як такий, проявляє себе одночасно і як держава, як би вона не була організована» [5, с. 287]. Отже, право хоч і результат творчості народного

духу, втім воно як і сам народ прив'язане до організаційного начала, що втілене у державі. Без держави впорядкувальний атрибут не просто у початковому стані – він немислимий взагалі. Держава є єдиним підґрунтям, де право здатне проростати, це його умова. Джерелом права є національний дух, а матерією – держава. Для історичної школи важливе не співвідношення держави і права, вони готові тут навіть до позитивістських позицій та компромісів, а визнання нації як виток. Одразу ж і відповідь – національне право має бути у національній державі.

Для Савіньї є дуже важливим збереження німецького права, настільки важливим, що будується ціла онтологія: «...всяке позитивне право з самого початку є народне право і що законодавство доповнює і підтримує цю споконвічну правотворчість (часто уже в стародавні часи). Якщо потім завдяки безперервному розвитку народу до цього додається наука про право, то народне право знаходить в законі і науці два органи, кожен з яких існує самостійно» [5, с. 301]. Розгортання атрибутів правового буття відбувається із пізнання правотворчих потуг народного духу. Законотворчий процес має бути постійним генезисом, постійним екскурсом в історію національного духу, щоб зберегти правову істину. Для нашої концепції це має велике значення, адже це онтологічно-правова логіка, яка будується на тому, що при формуванні правової системи необхідно завжди пізнавати і мати на увазі правову істину, а це – дійсний зміст атрибутів права.

Література:

1. О. фон Гирке «Естественное право и немецкое право». Савиньи Ф. К. фон Система современного римского права. Т. I. Пер. с нем. Г. Жигулина. Под ред. О. Кутателадзе, В. Зубаря. М. Статут. 2011. 510 с.

2. Гоцуляк Ю. В. Историко-національні основи правового буття у вченні Ф. К. фон Савіньї. *Право і суспільство*. 2019. № 6. С. 16-22.
3. О. фон Гирке «Историческая школа права и германисты». Савиньи Ф. К. фон Система современного римского права. Т. I. Пер. с нем. Г. Жигулина. Под ред. О. Кутателадзе, В. Зубаря. М. Статут. 2011. 510 с.
4. Савиньи Ф. К. фон «О призвании нашего времени к законодательству и юриспруденции». Савиньи Ф. К. фон Система современного римского права. Т. I. Пер. с нем. Г. Жигулина. Под ред. О. Кутателадзе, В. Зубаря. М. Статут. 2011. 510 с.
5. Савиньи Ф. К. фон Система современного римского права. Т. I. Пер. с нем. Г. Жигулина. Под ред. О. Кутателадзе, В. Зубаря. М. Статут. 2011. 510 с.

***XXVIII Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція***

***«РОЗВИТОК ТА ДОСЯГНЕННЯ
СУЧАСНОЇ НАУКИ В ГЛОБАЛЬНОМУ
НАУКОВО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ»***

Тези доповідей

Частина 1